

Ο μπερντές

Στο μουσείο

Με αφορμή το έκθεμα θέτουμε τα ερωτήματα για να κερδίσουμε την προσοχή των μαθητών και να το παρατηρήσουν.

- Πού άραγε να το χρησιμοποιούσαν;
- Άραγε πώς το απέκτησε ο ιδιοκτήτης του;
- Πώς βρέθηκε στο Μουσείο;

Τα ερωτήματα οδηγούν τους μαθητές να δώσουν απαντήσεις από την δική τους πραγματικότητα.

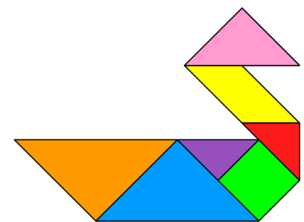
- Ποιος το έφτιαχνε; Με ποιον τρόπο; Από ποια υλικά;
- Τι διακρίνουμε πάνω του; Σχέδια - χρώματα.
- Μπορούμε να το περιγράψουμε;

Ζητάμε τη βοήθεια της ειδικού του Μουσείου για να μας δώσει τις απαντήσεις.

Η παρουσίαση είναι επιθυμητό να τονίσει την αξία (λειτουργία) των σχημάτων. Σκόπιμο είναι τονιστεί η επανάληψη των διακοσμητικών στοιχείων και να αναδειχτεί η συμμετρία τους.

Ενισχυτικά μπορούμε να αφηγηθούμε ένα σχετικό παραμύθι/μια ιστορία, όπου θα εμφανίζονται τα σχεδιαστικά μοτίβα ως ήρωες ή ως καθοριστικό περιβάλλον στο οποίο εκτυλίσσεται η ιστορία.

Για την ολοκλήρωση του προγράμματος ζητάμε από τα παιδιά να δημιουργήσουν σε ένα χαρτόνι το δικό τους χαλί χρησιμοποιώντας χάρτινες λωρίδες.

Περιμετρικά αποτυπώνουν μια ιστορία σε κολλάζ με γεωμετρικά σχήματα - χρωματιστά χαρτιά, κατ' αναλογία του τάγκραμ. Έμπνευση μπορεί να είναι το κείμενο, "Η κατάρα του πεύκου". Εργάζονται σε ομάδες των 2 ή 4 παιδιών.

ΥΛΙΚΑ:

Χαρτόνια (ένα για κάθε ζευγάρι /ομάδα), λωρίδες χαρτιού, κόλλα στικ, ψαλίδι.
Πολύχρωμα γεωμετρικά σχήματα από χαρτόνι, εκ των προτέρων κομμένα (προαιρετικά).

Για την προετοιμασία στο σχολείο αφηγούμαστε τον μύθο της αράχνης.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΜΥΘΟΛΟΓΙΑ: Η ΥΒΡΙΣ ΤΗΣ ΑΡΑΧΝΗΣ:

<https://www.youtube.com/watch?v=VvY9eeCf5T4>

Επεξηγηματικό βίντεο για την χαρτοϋφαντική: <https://www.youtube.com/watch?v=QqdVJKSg5YM>

Παραδείγματα μοτίβων που μπορούν να δοθούν στους μαθητές ακολουθούν.

Αναφορές στα βιβλία της Β τάξης.

Ελληνική γλώσσα: Στο Μουσείο.

Μελέτη Περιβάλλοντος:

Στο Λαογραφικό μουσείο.

Τα παλιά αντικείμενα διηγούνται.

Μαθηματικά:

Συμμετρία, κεφ. 8.

Γνωρίζω καλύτερα τα γεωμετρικά μοτίβα, Στο μουσείο, κεφ. 16.

Παιχνίδι με τις κάρτες τάγκραμ, σελ. 64.

Απόσπασμα από το αναγνωστικό Γ΄ Δημοτικού « Τα ψηλά βουνά »

Βλέπετε κει κάτω μακριά, είπε η Αφρόδω, κάτι χωράφια, που κιτρινίζουν; Εκεί ήταν ένα πεύκος! μα τι πεύκος! Έκρουε στα ουράνια, που λέει ο λόγος.

Ο ίσκιος, που έριχνε, μαύριζε σαν το χράμι, που είναι από τράγιο μαλλί. Από κάτω μπορούσε να σταθεί ένα κοπάδι.

Πουλί πετούμενο δεν περνούσε από μακριά, δίχως να 'ρθει ν' αγγίξει την κορφή του.

Οι σταλαματιές από το ρετσίνι του σαν κεχριμπάρια, το φύσημά του ποτάμι, η δροσιά του γιάτρευε λαβωμένο. Λένε, πως μέσα στο κορμί του κοιμόταν μια νεράιδα· έτσι λένε. Μεγαλύτερος πεύκος δε φάνηκε πουθενά· τον θυμούνται δα εκείνοι, που γέρασαν. Κι ο παππούλης κάθισε στον ίσκιο του.

Όσπου ήρθε μια χρονιά ο Γιάννης από το Πουρνάρι και τον πελέκησε με το τσεκούρι για ρετσίνι. Και την άλλη χρονιά πάλι τον πελέκησε. Κι άμα έβγαλε δυο χρόνια ρετσίνι, ο Γιάννης άρχισε να μετρά τα κούτσουρα που θα είχε, αν τον έκοβε ολότελα. Την τρίτη χρονιά τον γκρέμισε. Και πήγε στη μάνα του και της είπε: «Μάνα, καλό χειμώνα θα περάσουμε. Τον μισόν πεύκο θα τον κάψουμε εμείς στον τζάκι, τον άλλο θα τον πουλήσουμε στα Δυο Χωριά».

Κίνησε να πάει στα Δυο Χωριά, να βρει τους μαστόρους να τους πει πως έχει ξύλο για πούλημα. Πέρασε ένα μερόνυχτο, δεν έφτασε. Πέρασαν τρεις μέρες, δεν έφτασε. Πέρασε ένας μήνας κι ήταν ακόμα στο δρόμο.

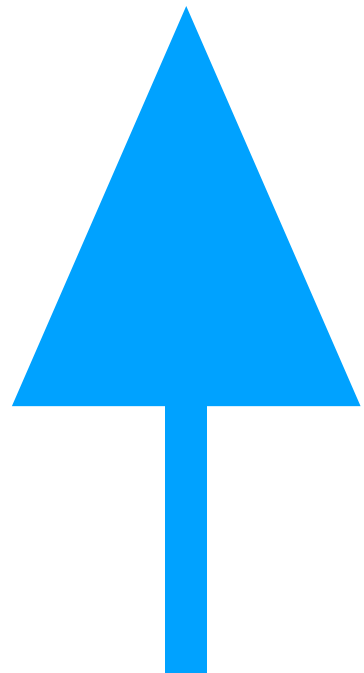
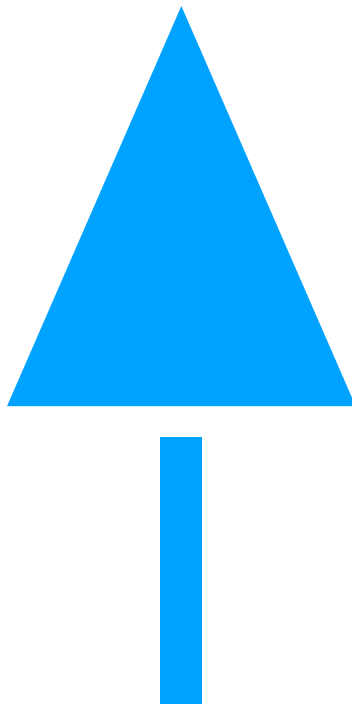
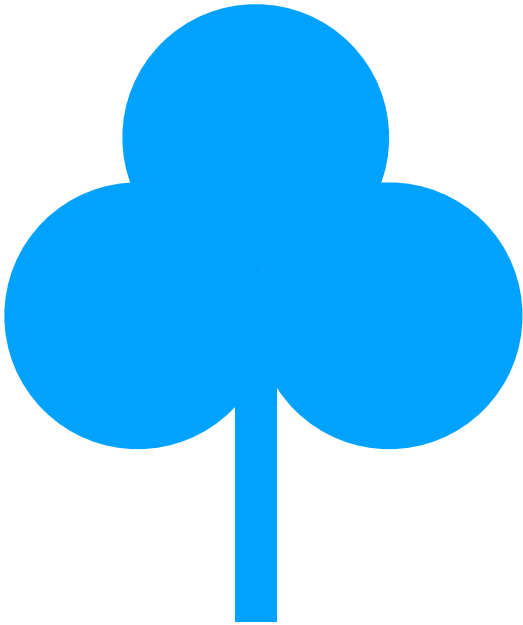
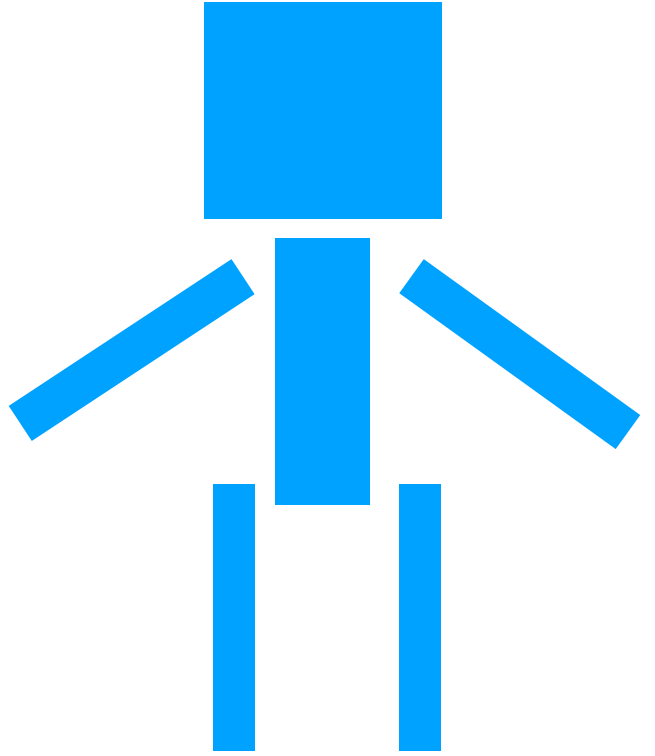
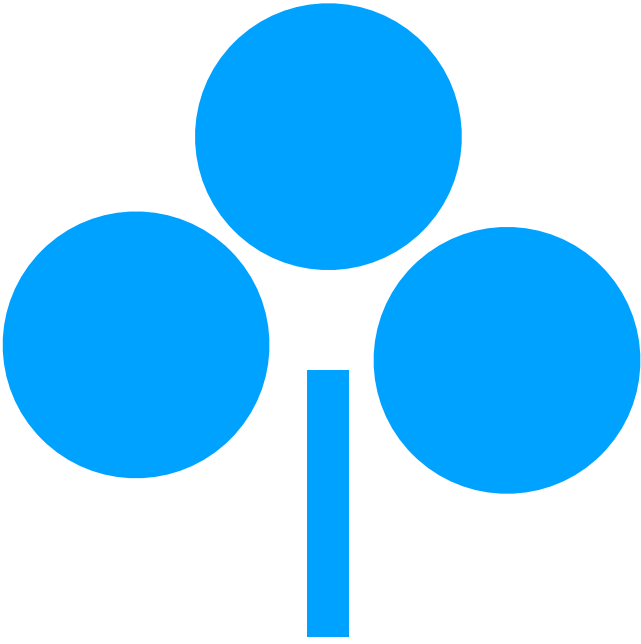
Ο πεύκος, λένε, την ώρα που έπεφτε, τον καταράστηκε. Και σαν είχε την κατάρα του πεύκου, δεν μπορούσε ο Γιάννης να βγει ποτέ από τον κάμπο.

Γιατί τα δέντρα, βλέποντάς τον, περπατούσαν κι έφευγαν. Κι ο λόγος όλος τραβούσε μακριά. Κι ο Γιάννης όλο απόμεινε στα ξερολίβαδα.

Δίψα είχε, σταλιά δεν είχε να δροσιστεί. Και περνούσαν τα καλοκαίρια και τον έκαιαν κι οι χειμώνες και τον πάγωναν. Κι ο Γιάννης περπατούσε κι ήταν πάντα στον ίδιο τόπο. Όσπου σωριάστηκε.

Και του έβγαλαν κι ένα τραγούδι, που λέει όλη αυτή την ιστορία. Έχει και σκοπό. Μα όσο για τα λόγια, εγώ δεν τα ξέρω· στα χαρτιά θα τα βρείτε· γιατί πέρασε στα χαρτιά αυτή η ιστορία.

Το τραγούδι του Γιάννη από το Πουρνάρι, έτσι το λένε τα χαρτιά:

Για δραματοποιημένη ανάγνωση, δύο ομάδες και αφηγητής.

Η κατάρα του πεύκου

του Ζαχαρία Παπαντωνίου
(1877-1940)

«Γιάννη, γιατί έκοψες τον πεύκο;
Γιατί; Γιατί;»
Αγέρας θα 'ναι, λέει ο Γιάννης
και περπατεί.

Ανάβει η πέτρα, το λιβάδι
βγάνει φωτιά.
Να 'βρισκε ο Γιάννης μια βρυσούλα,
μια ρεματιά!

Μες το λιοπύρι, μες στον κάμπο
να ένα δεντρί...
Ξαπλώθη ο Γιάννης αποκάτου,
δροσιά να βρει.

Το δέντρο παίρνει τα κλαριά του
και περπατεί!
~~Δεν θ' ανασάνω, λέει ο Γιάννης,~~
γιατί, γιατί;

«Γιάννη, πού κίνησες να φτάσεις;»
«Στα δυο χωριά.»
«Κι ακόμα βρίσκεσαι δω κάτω;
Πολύ μακριά!»

«Εγώ πηγαίνω, όλο πηγαίνω.
Τι έφταιξα εγώ;
Σκιάζεται ο λόγκος και με φεύγει,
γι' αυτό είμαι δω.

Πότε ξεκίνησα; Είναι μέρες...
για δυο, για τρεις...
Ο νους μου σήμερα δε ξέρω,
τ' είναι βαρύς».

«Να μια βρυσούλα, πιε νεράκι
να δροσιστείς».
Σκύβει να πιει νερό στη βρύση,
στερεύει ευθύς.

Οι μέρες πέρασαν κι οι μήνες,
φεύγει ο καιρός,
Στον ίδιο τόπο είν' ο Γιάννης,
κι ας τρέχει εμπρός...

Να το χινόπωρο, να οι μπόρες,
μα πού κλαρί;
Χτυπιέται ορθός με το χαλάζι,
με τη βροχή.

«Γιάννη, γιατί έσφαξες το δέντρο,
το σπλαχνικό,
που 'ριχνεν ίσκιο στο κοπάδι
και στο βοσκό;»

Ο πεύκος μίλαε στον αέρα
- τ' ακούς, τ' ακούς;-
και τραγουδούσε σα φλογέρα
στους μπιστικούς.

«Φρύγανο και κλαρί του πήρες
και τις δροσιές
Και το ρετσίνι του ποτάμι
απ' τις πληγές.

Σακάτης ήτανε κι ολόρθος,
ως τη χρονιά,
Που τον εγκρέμισες για ξύλα,
Γιάννη φονιά!»

«Τη χάρη σου ερημοκλησάκι,
την προσκυνώ,
Βόηθα να φτάσω κάποιαν ώρα
και να σταθώ...

Η μάνα μου θα περιμένει
κι έχω βοσκή...
Κι είχα και τρύγο... Τι ώρα νάναι
και τι εποχή;

Ξεκίνησα το καλοκαίρι
-να στοχαστείς-
Κι ήρθε και μ' ήβρε ο χειμώνας
μεσοστρατίς.

Πάλι Αλωνάρης και λιοπύρι!
Πότε ήρθε; Πώς;
Άγιο, σταμάτησε το λόγγο,
που τρέχει εμπρός.

Άγιο, το δρόμο δεν τον βγάνω
-με τι καρδιά;-
Θέλω να πέσω να πεθάνω,
εδώ κοντά.»

Πέφτει σα δέντρο απ' το πελέκι...
βογκάει βαριά.
Μακριά του στάθηκε το δάσος,
πολύ μακριά.

Εκεί τριγύρω ούτε χορτάρι,
φωνή καμιά.
Στ' αγκάθια πέθανε, στον κάμπο,
στην ερημιά.-